

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskani se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 85.

V Ljubljani, v soboto 13. aprila 1889.

Letnik XVII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 12. aprila.

Budgetna razprava.

(33. in 34. dan.)

Sinočnja seja je bila prav za badovo. Levičarji so bili že v odseku nasvetovali resolucijo, s katero se vladi naroča, naj dožene razprave zaradi polajšav pri voznini na državnih železnicah in da določi načela, katerih naj se gledé teh polajšav drži. Odsek te resolucije ni sprejel. Nasvetovali so jo torej v zbornici kot predlog manjšine, in govorilo se je o nji že v dnevni, potlej pa skozi celi večer v večerni seji, naposled pa je obveljala skoraj enoglasno! Res škoda druzega časa.

Danes je bil najprej rešen ostali proračun trgovskega ministerstva, potem pa se je pričela razprava o državni podpori stradalajočim okrajem, ker prideta proračuna poljedelskega in justičnega ministerstva še le po praznikih na vrsto. Ker se predloženi načrt o podpori stradalajočim ne ozira na vse dežele in vse kraje, nasvetoval je proračunski odsek resolucijo, v kateri se vladi naroča, naj precej po Veliki noči zbornici predloži načrt zakona gledé podpore sedaj izpuščenih okrajev. Z omenjeno postavo obveljala je tudi ta resolucija. Med govorniki, ki so podpirali ta predlog, so bili v prvi vrsti tirolski in predarlski poslanci. Pa tudi g. Vošnjak se je bil oglasil ter je kazal na revščino, ki se po vinograjskih krajih vsled trtne uši čedalje bolj širi. Nasvetoval je resolucijo, v kateri priporoča, naj se že skoraj voli od njega nasvetovani posebni odsek in da davčni uradi kolikor hitro mogoče odpišejo davke za vinograde po trtni uši uničene. Ta resolucija je bila zadostno podpirana, ter pride po vredbi predsednikovi pri poljedelskem ministerstvu na vrsto.

Tretja točka dnevnega reda je bil zboljševalni zaklad, o katerem sta govorila Fürnkranz in

minister Falkenhayn, in ki je obveljal brez premembe. Fürnkranz je bil nasvetoval za ta zaklad 1 milijon goldinarjev na leto, pa s svojim predlogom ni prodl.

Rešeni so bili tudi še: državni računski zaključek za l. 1883, 17. letno poročilo državno-dolžne-kontrolne komisije in pa pristojbinske polajšave za posojilnice in hranilnice po Raiffeisenovem načrtu. Pri tej točki je bilo sicer vpisanih več govornikov, ali ker so bili poslanci s svojimi mislimi že bolj doma kakor v zbornici, so bili govorniki, med njimi tudi poslanec Vošnjak, jako malobesedni, in je bila dotična postava rešena v dobri četrturi.

Ob poludveh je hotel predsednik sejo skleniti, pa grof Lažansky se oglasi k besedi, ostro graja ministre, da tako zamudno odgovarjajo na interpelacije in prosi predsednika, naj dene po Veliki noči na dnevni red njegov predlog, po katerem bi morali ministri na interpelacije v 14 dneh odgovarjati. Poslanec Kindermann zahteva, naj pride po budgetu na vrsto postava gledé pridenja in ponarejanja jedil.

Prečitata sta se še neka interpelacija in predlog, potem predsednik vošči poslancem in ministrom vesele praznike in ob 3/4.2. uro sklene sejo z naznanilom, da jim prihodnje seje danes ne more napovedati, ampak da se to zgodi pismeno.

Med danes razdeljenimi predlogi je vladni načrt zakona o povišanji plač poštnih in brzojavnih služabnikov.

Federalizem in armada.

△ V poročilu vojnega odseka gosposke zbornice o novi orožni postavi čitamo, da je minister za deželno brambo, grof Welsersheimb izrazil upanje, „da bode ravno ta postava bolje gojila armadni jezik, kar bode pripomoglo do naravnega razvoja jezikovnega vprašanja“. Iz tega smemo sklepati, da bodo od prostovoljcev zahtevali še večje znanje nemškega jezika, kakor doslej.

Knez Lobkovic je seji v gosposke zbornice dne 8. t. m. zatrjeval, da po ovinku nemškega armadnega jezika ne bodo rešili jezikovnega vprašanja. Zahteval je tako izpraševalno komisijo, ki zahteva zadostno znanje nemščine, a kandidatom dovoljuje, da smejo odgovarjati v drugih predmetih tudi v materinem jeziku. In s tem načelom se strinja tudi večina državnega zbora. V tem smislu sta govorila tudi dvorni svetovalec Randa in knez Alfred Liechtenstein ter zahtevala narodno jednako-pravnost v okviru skupnega nemškega armadnega jezika. Knez Liechtenstein je terjal, da morajo mileje postopati z nenemškimi prostovoljci, ki so doslej imeli to škodo, da slučajno niso mogli doseči častniške stopinje v armadi. Dvorni svetovalec Randa je povdarjal, da se armada nasproti akademski mladini ne sme rabiti v ponemčevalne namene.

Tudi načelnik generalnemu štabu FZM. baron Beck in nedavno grof Andrassy sta odločno govorila proti razdelitvi skupne armade, povdarjala skupni jezik v armadi, pa tudi zahtevala enako spoštovanje vseh narodnosti v armadi.

Ta razprava sama daje povod, da izpregovorimo kratko besedo proti krivim nazorom, da federalizem škoduje „skupni armadi“. Kot federalisti nikoli ne zahtevamo, da bi se razrušila državna skupnost, ker si moremo misliti slabe posledice takega početja. Središče naj ostane, kjer je in je bilo. A temu se ne moremo udati, da bi okamnena osrednja oblast slabila ude državnega organizma, temveč se morajo prosto gibati v določenih mejah.

Armada je in mora ostati skupna za obe državni polovici, akoravno so zahtevali in še zahtevajo madjarski šovinisti posebno ogersko armado. Skupno armado moramo vedno drugače presojati, kakor mnoge druge državne zadeve, toda pozabiti ne smemo, da v državi prebivajo raznoteri narodi, in da se iz teh zavednih narodov nabera armada.

Ko se je vpeljala občna vojaška dolžnost, do-

LISTEK.

Sviftijada.

(Triinpetdeseti spev.)

Romantika gine vedno bolj in bolj z današnjega prozajiskega sveta. Tako se je „exempli gratia“ žaril še pred budgetno debato o naučnem ministerstvu g. ekselencija Gautsch v politični romantiki naših fakijskih nasprotnikov, a duhoviti naš zaščitnik baron Dumreicher ga je primoral s svojim zanimivim govorom, da je pokazal vsaj za trenotek barvo, ki se ne najde v velikonemški trobojnici. Zaradi tega je splavala tudi kar čez noč liberalna slava g. naučnega ministra, akoravno doslej nam Slovonom še vedno ne na velike koristi, a njegovemu imenu tudi ni na škodo.

In vendar je pokazal v poslednjem času gosp. Gautsch, da je nasprotnik vsemu, kar je v sorodstvu z romantiko, kajti določil je, da mora popolno izginiti poslednja iz praktičnega našega veka.

Pravo in nepopačeno romantiko je netil na Slovenskem doslej le še vkoreninjeni „dijaški viaticum“ ob velikih počitnicah in baš poslednji je konfiskoval

z nepoetiško svojo roko in s psevdoromantiko naj-novejšega šolskega ukaza g. minister Gautsch.

Da Nemcem ne provzroči najnovejši ministerski ukaz, ker se ponašajo že s svojim romantičnim sekinškim trobentačem, takove škode kakor nam Slovencem, ki še nismo prebili niti svoje politične, niti pesniške takozvane „Sturm-“ in „Drang-Periode“, je naravno. Smelo smemo trditi, da je slovenski „epos“, ki je zanetil že pred dvajsetimi leti naš slavni literarni boj: Stritar contra Koseski, že zaradi „Mazepe“, v bodoče na pravem izumirajočem „etatu“, saj je zapečatil gosp. Gautsch našim nadopolnim dijaškim „bardom“ vse zvonce na župnijskih dvorih, ki so se glasili doslej tako pogosto ter nosili slavo župnijske pogače v vezani in nevezani besedi po domovini slovenski:

„Behüt dich Gott,
Es wär' zu schön gewesen,
Behüt dich Gott,
Es hat nicht sollen sein!“

S temi besedami globoke žalosti po gineči nemški romantiki poslavlja se morda g. Gautsch od svojih zapuščenih zaveznikov, naši nadopolni dijaški se pa tolažijo v njegovem neromantiškem reskriptu:

„Če „farovž“ spredaj je zaprt,
Pa zadaj pridemo skoz vrt,
Zadrigne župnik če močno,
Odrekel vina pa ne bo.“

V istini si na Slovenskem navzlic vsej Gavčevi zavisti „farovža“ brez pogrnjene mize dijaštvu niti misliti ne moremo, in tretjina našega narodnega in nadopolnega dijaštva pokuša stoprv o počitnicah na župnijskem dvoru praktično ambrozijo, po kateri jej vzbujajo vse dolgo leto latinski in grški klasiki teoretiško skomino.

Trditi si upamo celó, da je slonela nekdaj na župnijskem belem kruhu vsaj tretjina naše sedanje delavne Slovenije, in da bi brez njegovega vogelnega kamna še danes ne imeli toliko narodnih vrlin, ki so seveda spomine svoje romantiške minolosti vrgli že davnej mej staro železnino.

Poleg g. ministra Gautscha so najhujši nasprotniki in ugonobitelji romantike železnice. Baš zaradi tega se smelo ponaša naša vrla Dolenjska, mesto s svojo obljubljeni železnico, z nepopačeno romantiko in pravo slovensko gostoljubnostjo.

O poslednjem se je prepričal nekda v davnem svojem romantiškem navdušenju Sviftijanec sam, kajti dočim se je ogreval na svojem dijaškem potovanju „a conto viatici“ na Gorenjskem le s šumenjem poetičke Save in bobnenjem Savice, ogreval je na Dolenjskem svojo muzo s pravim pravecatim Horacijevim falerncem iz najzadnjega kota romantiških župnijskih kletij.

bila je avstrijska armada zasučaj ljudske armade. In ta armada ne sme biti sredstvo mrzle politike, take namreč, ki hoče po šabloni za birokratsko zločnost in parlamentarno gospodstvo državo po centralizmu prenesti v stroj. Politika mora biti gorka, ki uvaža pravne čute vseh narodov in vreja državo po živih organizmih. Dolgo časa je bila armada sredstvo mrzle politike, dokler narodom ni bila priznana enakopravnost. Kakor se oživlja rodoljubje in zavest skupnosti v državi, kjer prebiva jedna narodnost, ako vživajo posamezni državljani enake pravice, in v taki državi armada z navdušenjem gré v boj za neodvisnost in varnost države; ravno tako se razvija v mnogojezični državi čut skupnosti, politično rodoljubje, ako vživajo vsi narodi enake pravice, in tudi armada iz teh narodov navdušeno žrtvuje življenje za skupno državo.

Ne moremo prikrivati, da se je tudi v posameznih oddelkih armade pokazal narodni duh od onega časa, ko so se narodi vzbudili do zavesti. O tem priča zgodovina gledé madjarskih in italijanskih polkov. In vedno so bili nemški, češki, poljski, madjarski, rumunski, hrvatski, srbski, slovenski, italijanski polki; le nekaj časa so premeščali novince k raznim polkom, a to so kmalu opustili. Res, da so vsi polki pod nemškim poveljem, toda v odločilnih trenutkih posamezni poveljniki niso navduševali vojakov le z mehaničnim nemškim poveljem, temveč z živim materinim jezikom.

More li razumen in pravičen človek zahtevati v sedanjem časi, ko narodna zavest preveva vse plasti narodov, da bi mladeniči in moške, ki se že doma zavedajo svoje narodnosti, pustili v domači hiši duha z narodno zavestjo, sreč z narodnimi čuti, ali pa je za čas vojaške službe oddali v vojaški depôt? Ne, resnica je, govorimo iz skušnje, da tudi pod vojaško čepico živi narodna zavest in pod vojaško suknjo bije narodno srce, in ne le pri Slovanih in Madjarih, temveč še v višji meri pri Nemcih. Kdo naj to obsodi, kar je Bog vsadil vsakemu v srce! Ako pa so vojaki v žalosti in veselji vsi bratje, naj so iz kršne Dalmacije ali iz-pod šumečih Krkonoških gor, je to dokaz, da so vojaki bolj omikani nego marsikateri civilist, ki sovraži in preganja moža druge narodnosti.

Avstrijska armada je iz raznoterih narodov, ki so vedno federativni, to je, po personalni uniji zvezani v skupino. Skupnemu vladarju kot najvišjemu vojnemu poveljniku prisegajo vojaki zvestobo v vojski in miru. Tako je bilo, je in bode ostalo. Noben pameten človek pa ne more zahtevati, da bi se armada raztrgala po narodnostih in tako v posameznih oddelkih uporabljala. Poveljnik mora po svoji previdnosti porabljati dele armade, kajti znano je, da se ravno avstrijski narodi v vojaški sposobnosti dopolnjujejo; eden narod je za to, drugi za drugo vojaško vrsto.

Vsaka armada mora biti centralizovana, a za to zadostuje centralizem pod nadpoveljništvom skupnega vojnega gospoda, centralizem discipline, orožja, izvežbanosti itd. Tudi sedanja nemška armada, ki je vzor drugim, ne pozna drugega centralizma. Ali ne govoré o pruski, bavarski, saksonski itd. armadi?

Ako smemo vendar čez dolgo, dolgo verjeti obljubam g. kupčijskega ministra, izginila bode tudi z Dolenjskega sedanja romantika, kajti ko drdra ob vznjozi vinskih goric okajeni „luka matija“, obešali se bodo tudi zvonce na župnijskih dvorih višje in višje in dijaki ne bodo častili več potovanja „per pedes apostolorum, a conto viatici“.

Tako se vse preminja in gine na svetu v neutrudljivem časa kolesu.

Vendar se smelo tolažijo naši vrli Dolenjci, da jim ne uničita kar čez noč g. kupčijski minister in pa g. Dunajevski romantike njihovih krasnih goric z dimom železniškega stroja, kajti tekmovali nočeta baje s svojim naučnim ministerskim tovarišem v uničevanju romantike.

Dalje se smelo tolažijo naši vrli Dolenjci v svojem hrepenenju po železni bodočnosti s „železno“ resnico svojih rojakov v Kranji o njihovi minuli gimnazijski romantiki, od katere se poslavljajo sedaj že vrabci na strehi gimnazijskega poslopja.

„Behüt dich Gott,
Es wär' zu schön gewesen,
Es hat nicht sollen sein!“

Sviftijanec.

Ako torej trdijo naši centralisti, da je vsak vojak — od generala do prostaka — proti federalizmu, trdijo ob enem, da noben vojak ne pozna zgodovine federalizma, države in armade. To pa gotovo ni res.

Vedno popravljajo in krpajo vojno upravo itd., toda malo se ozirajo na gojenje rodoljubja v armadi. Vojak danes ni več iz jednega stanu, jednega naroda. Od l. 1866 je vojak enakopraven državljan. Iz naroda pride, z narodom občuje. Nasledek je, da z narodom čuti in se zanj v pripuščenih mejah navdušuje. To naj pomislijo naši državniki.

Le popolna enakopravnost vseh narodov more oživiti čut skupnosti in bratoljubja. Kot enakopravni bodo tekmovali med seboj, navduševali se za skupno stvar, skupni blagor. Potem moremo vsaki nevarnosti drzno gledati v obraz, kajti če so narodi navdušeni za državo, mora biti tudi armada.

Govor poslanca Hrena v državnozborski seji dne 15. marca t. l.

(Konec.)

Visoka vlada je namreč že pred več leti priznala nujno potrebo takega mostu, ker je že leta 1858 kranjska deželna vlada s poročilom z dné 26. marca 1858, št. 3390, predlagala trgovinskemu ministerstvu, naj se zgradi stalen most s sredstvi iz državno-cestnega zaklada, tedaj z državnimi sredstvi. Žalibog je takrat, ker so z umeščenjem ustavnih deželnih zborov prišle zadeve cestnih zgradb v področje deželnih zborov, ta zadeva obtičala. Vendar pa je dala vlada vse načrte in proračune izdelati, in se mora le obžalovati, da takrat že niso prišli k drugemu odstavku, da namreč ni postala dobra volja dejanje.

Treba je tedaj zamujeno krepko popraviti! Ko se je pozneje osnoval lasten stavbinski odbor, sklenil je vsled njegove prošnje leta 1874 kranjski deželni zbor izrečno in vsestransko povdarjajoč potrebo tega mostu, da bode podpiral dotično podjetje ter dal slučajnemu podjetniku podporo 4000 gld. na razpolaganje; žalibog pa se niso mogli najti podjetniki.

Pred dvema letoma se je vsled posredovanja prebivalstva v Radečah in okolici deželni zbor zopet pečal s to zadevo ter povdarjaše nujno potrebo takega mostu sklenil, da s skupnim delovanjem vseh vdeleženih faktorjev in s pomočjo državne podpore omogoči zgradbo vprašavnega mostu. Sklenilo se je tedaj, da se najprvo naprosi vlada za dovolitev primernega državnega doneska

Ako je vlada že pred tridesetimi leti priznala potrebo takega mostu in je že takrat hotela zgraditi most popolnoma z državnimi sredstvi, izrekati smem tem bolj opravičeno nado, da bo vlada dovolila vsaj sedaj primerno državno podporo, da sedaj po tolikih letih omogoči uresničenje tega cilja.

Opozarjam na to in prosim visoko vlado, naj pomisli, da dežela Kranjska, kolikor sem se mogel prepričati, v zadnjih letih ni zahtevala niti enega goldinarja iz državnih sredstev za zgradbo neernih, namreč občinskih in konkurenčnih cest, akoravno se je redno leto za letom, v kolikor sem razvidel iz državnih proračunov, oziroma državnozborskih sklepov, dovoljevalo drugim deželam v ta namen do 100.000 gld. Tako se je za enake cestne zgradbe leta 1886. dovolilo vsem deželam skupaj 143.000 gl. podpore, od tega ni spadalo na Kranjsko nič; leta 1887. skupaj 89.000 gld., za Kranjsko nič; leta 1888. skupaj 99.000 gld., za Kranjsko nič; in v letošnjem proračunu, ki je soglasen z vladno zahtevo, najdete za te namene znesek 102.500 gld., pri tem se pa za deželo Kranjsko kakor poprej ne zahteva nobeden znesek.

Pričakovati smem tedaj s tem večjo opravičenostjo, da bo vlada, ako se bo bavila z dotično prošnjo kranjskega deželnega zbora, nasproti njej postopala dobrovoljno in dovolila prav izdatno podporo.

Zanašanje na državno pomoč v napominani namen je pa tem bolj opravičeno, ker zgradba mostu ni samó iz krajevnih oziróv potrebna, marveč bi pospeševala tudi višje koristi in se mora tedaj želeči v smislu javnega interesa. Kraj, kjer naj se zgradi most, Zidani Most-Radeče, leži na sklepu teh železničnih prog, namreč čez Ljubljano v Trst, čez Zagreb v Sisek in čez Celje-Maribor na Dunaj. Dostavljam mimogredé, da iz Radeč pelje najbližnja in najravnnejša zveza do hrvaške meje v smeru proti Ogulinu ali Karlovcu čez Novo Mesto, katera

cesta se je tudi prej rabila pri premikanju vojn; ako bi danes ali jutri postala železnica ob Savi proti Ljubljani začasno nerabljiva, poiskati bi se morala zopet imenovana cesta iz Radeč proti Mokronogu itd.

Tudi se je zadnja leta napravilo blizu Krškega vojaško strelišče za topništvo; s severa na strelišče zaukazano topništvo potuje ravno skozi Radeče ter mora na istem mestu iti čez Savo. Kakor morem konstatovati iz pisma nekega topniškega častnika, šlo je topništvo že, ko so se prvipot vršile strelne vaje pri Krškem, skozi Radeče z 88 šestvprežnimi topovi, 27 štirivprežnimi tovnimi vozovi in 243 ježnimi konji in vse to se je moralo, ker ni mostu, prepeljati z levega štajerskega na desni kranjski breg s pomočjo brodov.

Predočujte si, prosim, jasno, kakošen je tak brod in kakó težavno in zamudno mora biti tako prevažanje tolikega topništva, posebno če so bregovi strmi, kakor ravno na tem mestu. Isti porok mi piše, da se je potrebovalo za vsak pot prepeljanja z brodom, ki mora napraviti tudi pot nazaj, z vkrcanjem vred celih dvajset minut. Omenil sem to okoliščino, da dokažem, koliko interesa ima tudi visoka vlada, oziroma vojaška uprava na tem, da se tu odpomore ter zadosti z zgradenjem stalnega mostu potrebam, ki so se že zdavno priznale in se vedno bolj občutijo, kolikor večji postaja promet.

Sklepam s prošnjo do visoke vlade, naj se izkaže prijazno prošnji kranjskega deželnega zbora, kadar se bo pri njej vložila, in naj omogoči zgradbo mostu z izdatno in krepko podporo. (Dobro! na desnici.)

Dolenjska železnica.

Prošnja trgovinske in obrtnijske zbornice za
Kranjsko v Ljubljani.

Visoki državni zbor!

Udano podpisani trgovinski in obrtnijski zbornici se je z ukazom visokega o. kr. trgovinskega ministerstva z dné 18. avgusta 1864, št. 1309, spomenica k načrtu nove železnične mreže avstrijske monarhije poslala z naročilom, naj po temeljitem prevdanku podpiše ta načrt ter o njem izreče svoje mnenje.

Vsled tega se je udano podpisana zbornica, posebno oprta na nastopni stavek zgorajšnjega ukaza: „Predležeči načrt se pa, kakor se to že povdarja v predgovoru spomenice, nikakor ne sme smatrati končno dognanim, marveč mu je pred vsem namen, pokazati potrebo sistematično sposobnega postopanja, imenovati najvažnejše železnice, ki se bodo najprej zidale, kakor tudi obrniti pozornost in opravičeno sodbo oblastnij in vseh vdeležencev na ta važni predmet“ — v svojem poročilu visokemu o. kr. ministerstvu z dné 7. novembra 1864, št. 425, mej drugim izrekla tudi za železnico mej Ljubljano in Karlovcem, ter utemeljila važnost te proge za promet.

Pred vsem si dovoljuje udano podpisana zbornica iz zgoraj napominane spomenice visokega o. kr. ministerstva nastopno še jedenkrat navesti, ker govori tudi za zgradbo dolenjske železnice:

„Mej iznajdbami novejšega časa pač ni na duševni in gmotni razvoj človeške družbe nobena tako silno in uspešno vplivala, kakor železnice.“

Pogled na stanje trgovine in obrta evropskega pred nekaterimi desetletji v primeri s sedanjim prometom onih krajev, ki imajo razširjene železnične proge, govori bolj prepričevalno, kakor vse razprave, in težko je ovreči trditev, da ima razvoj narodnega gospodarskega blagostanja svoj izvir v kolikor močnejšem hitrem razširjenju železnic.

Železnice ne koristijo samo kot prometno sredstvo, ker olajšujejo dovažanje surovih snovi in razpečevanje izdelkov, ter provzročujejo, da se vse to ceneje in hitreje vrši, marveč tudi neposredno in bistveno pomagajo k razvoju vseh strok narodnega gospodarstva.

Dve obrtni stroki sta posebno, na kateri se je treba tukaj ozirati in za kateri ima Avstrija vse elemente propevanja v obilni meri; to je obrt z železom in premogom, ki imate obe odločen vpliv na razvoj ostalih strok narodnega gospodarstva.

V Avstriji pridobivanje premoga, posebno v onih krajih monarhije, katerih se dotika, ali skozi katere gre železnica, hitro napreduje, v izdelovanji iz železa pa je nekaj let sem nastopila tišina, katerih posledica na blagostanje dotičnih krajev se britko občutijo.

(Dalje v prilogi.)

Vzroki tej tišini so jako različni, večino pa je zakrivilo pomanjkanje prometnih sredstev, železnic, ki naj bi omogočile tovarnam, da bi si mogle preskrbeti cenega goriva, primerne premoga in ne dragega železa za izdelovanje kosmatega blaga, kot šin itd. To je tudi vzrok, da večina tuzemskih tovarn dosedaj ni mogla premagati inozemskega tekovanja. Nadaljen vzrok propalega izdelovanja iz železa je tudi ta, da se že nekaj let ne gradijo nove železnične črte, vsled česar se je na jako malo mero skrčilo povpraševanje po železnih izdelkih in je obtičalo toliko tovarn.

Kakor hitro pa se bo zopet v večji meri pričelo gradjenje novih železničnih prog po dobro premišljenem in na vsestranske koristi raznih kronovin ozirajočem se načrtu, mogoče ne bo samo obrtnikom dobivati cene surove snovi, posebno neobhodno potrebnega goriva, marveč se bodo tudi vsled velike potrebe najraznejših predmetov, posebno železnih posameznih delov tako za napravo, kakor za vzdrževanje železnic, pričelo pomnoženo, trajno delo. Ako tedaj noče Avstrija zastajati v svojem narodno-gospodarskem razvoju in ostati za takimi deželami, katere sedaj mnogo nadkriljuje, prevelike ne smejo biti nobene žrtve, da hitro zgradi svojo železnično mrežo, ter popravi, kar se je v tem oziru zamudilo.

Pogled na zemljevid Avstrije kaže, da še velik del monarhije nima železnic. Mej tem so kraji, bogati gledé kmetijstva, industrije in rudništva, za katere je naravnost postalo vprašanje življenja, da najnujnejše dobé železnice. Drugi deli monarhije, posebno na vzhodu, do kamor še niso prodrle železnične gradbe, imajo neizmerne naravne zaklade, ki sedaj še nemoteno in nerazkrito počivajo v naročji zemlje, dokler jih ne bo na blagor dežele in skupne države vzdramilo drdranje prvega tja došlega železničnega stroja.

Kakor so ti stavki takrat veljali za neovržljive, tako veljajo tudi še danes posebno za Dolenjsko, kar se bo skušalo pozneje dokazati. Potrebo in važnost dolenjske železnice ponižno podpisana zbornica ni samo v presoji, poslani leta 1864 c. kr. ministerstvu za trgovino in narodno gospodarstvo, povdarjala, marveč tudi v premnogih prošnjah do visokega deželnega zbora, visokega c. kr. skupnega in visokega c. kr. trgovinskega ministerstva. To se je zgodilo tudi v peticiji, katero so leta 1874 takratnemu trgovinskemu ministru Nj. ekselenciji gospodu dr. Banhans-u in leta 1875 takratnemu trgovinskemu ministru Nj. ekselenciji vitezu Chlumecky-ju osebno izročili odposlanci ponižno podpisane zbornice.

Za zgradbo dolenjske železnice so večkrat občinski svet deželnega glavnega mesta in dolenjske občine vložile prošnje pri visoki vladi in obeh zbornicah visokega državnega zbora. Kranjski deželni zbor se je v letih 1866, 1868, 1869, 1870, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1878, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887 in 1888 pečal z vprašanjem dolenjske železnice ter je izvrševaje deželno-zborske sklepe deželni odbor prošnje visokemu državnemu zboru, visokemu c. kr. skupnemu in c. kr. trgovinskemu ministerstvu pošiljal. V svoji najponižnejši peticiji je deželni odbor tudi Nj. ces. in apostolsko Veličanstvo prosil, naj najmilostneje sprejme prošnjo dežele Kranjske in provzroči one navedbe, ki bi omogočile gradjenje dolenjske železnice.

Važnost dolenjske železnice je tudi visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo priznalo, ker se je visokoisto oziralo na to železnico v dné 15. marca 1869 visoki zbornici predloženem postavnem načrtu zaradi spopolnjanja avstrijske železnične mreže.

Dalje tiči priznavanje važnosti te železnice po mnenju ponižno podpisane zbornice tudi v tem, ker je blagovolil Nj. ekselencija gospod trgovinski minister z ukazom z dné 8. junija 1869 naznaniti, da je bila c. kr. vlada sicer z ozirom na sklep zadnjega državno-zborskega zasedanja primorana umakniti zgoraj napominani postavni načrt zaradi spopolnjenja avstrijske železnične mreže, da pa vzlic temu ostane pri vladnem vsporodu, kateri je v njem označila.

Za nadaljno priznavanje važnosti dolenjske železnice se mora smatrati tudi to, da je visoko c. kr. ministerstvo do leta 1870 trem raznim konzorcijem podelilo dovoljenje za izvršitev tehničnih pripravljalnih del. Vspeh teh koncesij so bili trije načrti, katere so konzorciji predložili visokemu c. kr. trgovinskemu ministerstvu. Visokoisto je v dokaz, da

vstaja pri spoznavanju važnosti te železnične proge in je začetek njenega izvrševanja le še vprašanje časa, tudi z ukazoma z dné 7. in 27. junija 1872, št. 22.593/1871 in 16.090/1872, odredilo tehnično-vojaško presojo raznih načrtov v 8. dan julija 1872 in sledeče dnove, o čemur leži zapisnik pri visokem c. kr. trgovinskem ministerstvu.

Vsled prošnje, katero je znova poslal deželni odbor vojvodine Kranjske dné 2. februarja 1882, št. 6317, tako visokemu c. kr. trgovinskemu ministerstvu, kakor tudi obeh zbornicah visokega državnega zbora, naj se kolikor mogoče hitro vloži postavna predloga o zgradbi železnice, ki bi šla iz Ljubljane skozi Dolenjsko do sklepa z ogersko-hrvatskimi, oziroma dalmatinskimi železnicami, pozvalo je visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo z ukazom z dné 27. junija 1882, št. 1097, c. kr. deželno vlado, naj sporoči deželnemu odboru, da Nj. ekselencija gospod trgovinski minister z ozirom na velike tirjave nasproti državnim financam za železniške namene ne more še za bližnjo prihodnost objavit iz državnih sredstev zahtevanih naredb v zgradbo železnice, ki kot glavna železnica z nameravanimi priklipi ne zadostuje toliko že sedaj občuteni potrebi, kakor marveč težnji po pozneje željavrednem spopolnjenju prometnih cest, da je pa Nj. ekselencija pripravljen uvaževati vprašanje državne podpore za ta slučaj, ko bi interesente nameravali zgraditi posebnim prometnim koristim mej Ljubljano in Novim Mestom ležečih krajev primerno lokalno železnico in bi se moglo prispeti do gotovega prepričanja, da se bodo sredstva pri kolikor možno majhnih stavbinskih troških, morebiti po vzgledu finansovanja železnice v kremški dolini, in ogibaje se vsakoršnih kurznih zgub zavarovala, če mogoče, z izdajo delnic, katere bi večinoma prevzeli interesente, tako da bi dovolila država le oni znesek, kateri bi se pri prvih ne mogel dobiti. Z ozirom na ta ukaz je kranjski deželni zbor dné 17. oktobra 1883 sklenil nastopno:

„Deželnemu odboru se nalaga, da sporazumno s trgovinsko in obrtniško zbornico kranjsko deluje na to, da se osnuje odbor, obstoječ iz zastopnikov deželnega odbora, trgovinske in obrtniške zbornice ljubljanske, občinskega sveta mesta Ljubljane, nekaterih dolenjskih posestnikov in izvedencev v železniških zadevah. Nalog tega odbora bi bil, skrbeti za to, da se vendar že jedenkrat izpolnijo želje visokega deželnega zbora gledé zgradbe dolenjske železnice.“

Ta odbor je sklenil:

„Uvaževaje okoliščino, da se ne more doseči glavna železnica od Ljubljane do Novega Mesta s priklopom na hrvatsko-ogersko-dalmatinske železnice, dela naj se na to, da se zgradijo lokalne železnice na Dolenjskem in izvoli odbor petih članov, ki bo poizvedoval o raznih načrtih in doneskih interesentov ter o tem od slučaja do slučaja poročal železniškemu odboru.“

(Dalje sledi.)

Zapuščena Dolenjska.

Govor poslanca Viljema Pfeifer-ja v državnem zboru dné 13. marca 1889.

Častitemu gospodu predgovorniku (Ghonu) ne bom sledil na polje političnega rovanja in šolskih razmer, marveč se bom naravnost držal suhoparnega predmeta, ker sem si izprosil besedo, da v vprašanju kužnih bolezni še enkrat v tej visoki zbornici zastopam svoje stališče nasproti drugačnim nazorom častitega odseka.

Ker častiti proračunski odsek odklanja mojo resolucijo za preosnovo zastarelega postopanja pri kužnih boleznih, enak je ptiču noju, kajti videti noče strašnega opustoševanja po osepnicah na Dolenjskem, takó da presega celó ruske nihiliste. Nihilisti s kakim bombnim napadom usmrte 5, 10 do 20 oseb, potem je pa zopet dolgo časa pokoj in mir.

Častitemu proračunskemu odseku se menda število po osepnicah dosedaj pomorjenih oseb zdi neznačno, akoravno je v zadnjih dveh mesecih za osepnicami umrlo v župniji leskovski 130, bučenski 41, studenški 50, škocijanski 102 oseb (Čujte! na desnici), pri tem pa niti ne govorim o župnijah Sent Jernej, Krško, Sv. Križ, Sent Ruprecht, Raka, Sv. Duh itd., itd., ki tudi brojijo na stotine umrlih. Z ozirom na predolgi mrtvaški zapisnik onih žrtev, ki so morale v prezgodnji grob, verjel bi kmalu, da avstrijski narodi še niso prišli na stopinjo domače živine, ki

se je vzlic starejšim živinozdravilskim postavam smatrala vredno, da se brani z zboljšanimi novimi zakoni; narod pa naj plačuje in krvavi, za to je tukaj, sicer nima nobene vrednosti, domača živina pa je narodno premoženje.

Občine naj po mnenji častitega odseka izganjajo kužne bolezni ter imajo one vso krivdo, ako se razširi in ne zaduši epidemija.

Z isto pravico kakor krotitev nalezljivih bolezni naložiti bi se mogla občinam tudi zavrnitev sovražnega napada, ker je dolžnost občini skrbeti za varnost osebe in premoženja; potemtakem tedaj leta 1866 severno-češke občine niso spolnile svoje dolžnosti, ker niso Prusu zabranile prestopiti mejo.

Čemu je treba še armade, ako naj opravijo svoj posel s sovražnikom občine?

Da, nasproti sovražniku uvidevajo nezmožnost občin, zoper kužne bolezni pa ne — tu naj srenja preskrbi sredstva in organe, katerih nima na razpolaganje. „Ultra posse nemo tenetur“, rekel je naš prečastiti ministerski predsednik, ko je zagovarjal občine zoper cenó predbacivanje, da ne storé ničesa.

Za krotitev kužnih bolezni ne zadostujejo občinska sredstva; v to je treba kakor pri živinskih kugah denarja in organov. Pri živinskih kugah preskrbuje organe država sama, zakaj ne tudi pri nalezljivih boleznih? Zakaj se za dōbe nalezljivih bolezni višji potrebi zdravnikov ne odpomore s tem, da se pošljejo v okužene kraje zdravniki iz drugih okrajev? Zakaj zdravstvena uprava ne omejuje boljše razširjanja kužnih bolezni z varstvenimi naredbami in ukrepi? Saj moramo za osepniški okuženo in nesrečno Dolenjsko zaznamovati žalostno resnico, da si morajo zdravniki iz lastnega preskrbeti snov za cepljenje, ker noče tega storiti država. (Čujte! Čujte! na desnici.) V tem se ne smemo udati napačni nadi; dokler se stroškovna potreščina ne bo zavarovala z dotično postavo, dokler se ne bo izreklo, da je krotitev kužnih bolezni stvar in dolžnost države, toliko časa se ne more govoriti o krotitvi kužnih bolezni; ako se bo v postavu sprejela taka točka, potem še-le se bo stvar predrugačila.

Država naj vendar od občin ne zahteva nemogočega, potem pa, če se gladko ne izvrši zadeva, naj ne pripisuje cele odgovornosti občinam; saj se vendar tudi državnim oblastnjam včasih pripeti nezgoda ali sploh nepravilnost, kakor kaže nastopni dogodek.

V Rajhenburgu je neka hiša zaradi osepnic kontumacirana ter jo straži straža, da ne sme nikdo vti, nikdo notri iti. Stražo je zaukazala oblastnija ter še traja; hišnega posestnika pa so pred nekaterimi dnevi povabili v Brežice h kazenski obravnavi, ker je prestopil zapor, ter se je tudi tje peljal (Veselost in Prav dobro! na desnici), hiša njegova pa se bo stražila še deset dni. (Klic: Neverjetno!) Nikdo ne more te bedarije razumeti, da se na eni strani zapre hiša, na drugi strani pa hišni posestnik pozivlje v Brežice iz okužene hiše, ko more vendar mej vožnjo v železničnem vozu sopotovalce, v Brežicah pa tudi prebivalce okužiti. (Veselost in Prav dobro! na desnici.)

Prosim, gospōda moja, pomislite prežalostni položaj, če v kakem kraju — kakor sedaj na Dolenjskem — razsajajo osepnice: bolezni, mrlič, mrtvaško zvonjenje, pogin premnogih družin, katere so za vedno izgubile edino podporo, edinega reditelja, opustošenje gospodarstva, tišina v vseh obrtnih razmerah, popolnoma zastali promet na živinskih in letnih sejnih, ki donašajo v deželo denar in pri katerih imajo svoje koristi kmetovalci, živinorejci, trgovci, mali obrtniki itd.; vinski kupci, trgovci s pridelki in živino izostajajo, odkod naj se pa vzame tu denar za davke, mezde, gospodarske potreščine, bolniške troške? Ako vlada kmalu ne dovoli polajšav gledé sejmov, gledé davčnih plačilnih rokov, postati mora prežalostni položaj prebivalstva naravnost obupen.

V teh težavnih časih ima tako prizadeta občina itak višje troške za podpore ubogih bolnikov, sirot, bolniško-razkuževalne namene itd.; kako naj občina zabrani razširjanje kužne bolezni, če stotinam družin manjka najpotrebnejše, krepak živež, gorka obleka, in če mora po šest do deset oseb prebivati v eni sami borni izbi? (Poslanec dr. Roser: Čujte!) Ali more občina z lastnimi sredstvi odpraviti te borne razmere gledé živčevja in stanovanjšč, ki, kakor znano, jako pospešujejo razširjanje kužnih bolezni?

Država, gospôda moja, je pomagala pri krotitvi bolezni skrljevav Dalmaciji, pelagre na Goriškem, zakaj pa naj bo ravno Kranjska izključena od take podpore? Poleg teh človekoljubnih ozirov pa pri tem odločujejo tudi državne koristi.

V kratkem se bo vršilo vojaško novačenje, poleti se bodo pričele topniške strelne vaje pri Krškem, vse to pa ostane vprašavno, ako se ne zabrani še vedno nadvladajoče razširjanje osepnic.

Meseca maja in avgusta se bodo poklicali rezervniki k orožnim vajam, kar bo pa morda ovirala osepniška epidemija. Tukaj se gre za važne javne državne koristi ter te nujno zahtevajo, da neposredno pomaga tudi osrednja oblastnija.

S samimi pismenimi naredbami ni nič pomagano, zdravstvena poročila ali celó slučajno na novo imenovani višji deželni zdravstveni poročevalci — katerih naj nas obvarujejo Bog in vsi svetniki (Veselost) — ravno takó malo poženo v beg nalezljive bolezni, kakor popolnoma nepotrebne trtnoušne komisije trtno uš. (Dobro! na desnici.) Taka poročila pomnožujejo le statistične tabele, ter so čisto akademične vrednosti.

Sklepam z besedami: Fate non parlate. (Odobranje na desnici.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. aprila.

Notranje dežele.

Naučno ministerstvo je najprvo zaukazalo, naj sestavi novo ljudsko-šolsko novelo spisatelj državne šolske postave, dvorni svetnik pl. Ullrich; ker pa je ta prosil, naj se ta nalog izroči mlajšim močem, pooblastil je s to zadevo naučni minister ministerskega svetnika Rittnerja.

Ogerska zbornica je z navdušenimi „eljen“-klici pozdravila cesarski ukaz, ki navaja novoimenovalne ministre, isto takó je nove ministre prijazno sprejela. Po počitnicah bo zbornica rešila postavo o vojaških novicah in proračun.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je povodom Leonove slavnosti sprejel častitke kardinalov in prelato. Slavnostno govoril ni nikdo. Po sprejemu je sv. Oče zbral svoje čestilce v ožjem krogu, oziroma v zasebnem stanovanju, kakor stori vselej po svoji stari navadi.

Zaradi zlorabe uradne oblasti se je pričela zoper mnogo **srbskih** redarstvenih uradnikov kazenska preiskava. Bolgarski emigrantje so dobili nalog, ali da mirni ostanejo, ali pa da zapustijo Srbijo. Garašanin misli popolnoma zapustiti Srbijo ter odpotovati v inozemstvo. Bivši metropolit bo po velikonočnih počitnicah odpotoval vsled vladnega poziva v Belgrad.

Francoska zbornica in senat sta dovolila 10.000 frankov za pogreb slavnega kemika Chevreula. Zbornica je odložila svoje zasedanje do 14. dne maja. Senat je včeraj volil odsek, ki bo izvršil preiskavo za državno-izredno sodišče. — Kakor piše „Temps“, vrše se živahne obravnave z Nemčijo zaradi odprave suženjstva v Afriki. Več velesil se je povprašalo, ali bi bile pripravljene, vdeležiti se zborovanja o tem vprašanju. — Ako se Boulanger ne bo povrnil v Francijo, imel bo senat skoro gotovo samo dve seji, namreč včerajšnjo, o kateri nam manjkajo še nadrobni podatki, in ono, v kateri se bo proglasila razsodba. To pa ne velja za slučaj, ako bodo tudi druge osebe ob enem z Boulangerjem zatožene. Celó v slučaju, ko bi ne prišel v Francijo Boulanger, trajati bi moralo zasedanje najmanj dva meseca, ker bi se senat moral strogo držati predpisanih povabilnih rokov. Govori se, da se bo ob enem z Boulangerjem moral zagovarjati Artur Mayer, vrednik listu „Gaulois“.

Blizu dvesto **italijanskih** dijakov se je dne 10. februarja zbralo v Kvirinu, da sestavijo vspeled za slavnost odkritja zloglasnega Giordana Bruna. Ker vzlic povabilu ni prišel k zborovanju rimski župan, sklenili so takoj napraviti mu mačjo godbo. Dijaki so četrt ure kakor divjaki razsajali in žvižgali, potem pa so sklenili po deputaciji povabiti ministerskega predsednika k odkritju spomenika Giordana Bruna. Crispi se je zahvalil, rekoč, da se kot državnik ne more vdeležiti slavnosti, pri kateri bi bil rad navzoč kot zasebnik. Neki rimski liberalni list pravi, da je bil Crispijev odgovor trezen in politično premišljen, „ker se bo skoro gotovo pri slavnosti strastno govorilo in se bodo vršile izjave zoper Cerkev.“ Pri tem pa ta liberalni list ne pomisli, da je Crispi odgovoren za izgrede.

Novo **rumunsko** ministerstvo se je dne 11. t. m. predstavilo zbornici, ki je je jako mirno, da, mrzlo vsprejela. Catargi je prečital neko izjavo, s katero se zavezuje vlada, pospeševati dobre razmere z inozemstvom ter varovati nevtralnost Rumuniji. Ta izjava se razno tolmači, ker nekateri krogi

menijo, da se hoče vlada ž njo odpovedati dosedanjemu vladnemu vspeledu. Poslanci so prejšnjega ministra zunanjih zadev z navdušenim ploskanjem in klici pozdravili v zbornici.

V **angleški** spodnji zbornici dne 11. t. m. je naznačil sir Fergusson, da nameravajo ameriške Združene države sklicati mejnarodno posvetovanje o mornaričnih zadevah, katerega se bo skoraj gotovo hotela vdeležiti tudi Anglija. Vspeled temu posvetovanju bodo sklenili poslanci Združenih držav. — Balfourt je naznačil, da je irski podkralj prevzel svoj posel le za dve leti. Vsled silnega pritiska je obljubil ostati na svojem mestu, vendar pa se ne sme pričakovati, da bo še dolgo ostal v svojem poslu. Odpovedal pa se še ni.

Kralja Milana je dne 11. t. m. **turški** sultan že sprejel v slovesni avdijenci, potem pa je Milan v spremstvu Ahmeda paše z Lloydovim parnikom „Espero“ odpotoval v Jafu in Jeruzalem.

Vlade Nemčije, Velike Britanije in Severne Amerike so se zjediniile, da jih bodo odslej na **Samoti** zastopale le pojedine vojne ladije, dokler ne bude o tem konečno sklenila berlinska konferenca. Severno Ameriko bo zastopala ladija „Alert“, Nemčijo „Sofie“, Anglijo pa skoraj gotovo „Calliope“.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 12. aprila. (Mestnim volilcem v premislek.) Letošnje dopolnilne volite v mestni zastop stolnega mesta vršile se bodo koncem aprila; volilni shodi v ta namen pa jutri, ponedeljek in torek v vseh treh razredih, pri kojih se bodo imenovali kandidati.

Želja naša je, da bi se volitve vršile v domorodnem, v modrem in naprednem duhu. Ne dá se tajiti, da je od te dobe, ko je narodnost naša prvičkrat si priborila zopet po mnogih naporih in bojih to eminentno važno postojanko v sreči Slovenije, zeló napredovala občina naša.

Predvsem mora pa biti prva skrb, da si izberemo samo poštene, pravične, nepremične in neomahljive narodne može. Mi ne mislimo teh besedi v tem zmislu in je ne tolmačimo, naj se politične zadeve vtirajo v občinske seje in posvetovanja. Vse to spada v deželni zbor, a ne v mestni zastop. Obratno, smatrati moramo kot škodljivo, ako se zlorabijo seje mestne v to, da bi se sejala nesložnost in razpor.

Pri občinskih posvetovanjih, v občinskem zastopu gledati imajo meščanje na to, da se obravnavajo samo občinske zadeve. In teh je pri nas še preveč; mestni odborniki imajo dosti posla ž njimi, torej jim ne preostaja časa za politiko. Toda edina reč je pomilovanja vredna, in to je: da ljudje, ki imajo polna usta in nabrušen jezik, često vjamejo zaupanje ljudij; a to ni vedno v prosepch občine!

Povdarjamo, bodisi da so taki može pošteni in rodoljubi, to še ne zadostuje; gorkota sama ne stori še vsega!

Često slišimo in čitamo natolcevanja, sumničenja in pritožbe, da se je tu bali tam zgodila kaka nepoštenost. Toda tudi to sredstvo treba si ogledati mirnim očesom. Vsacega smatrati za nepoštenjaka, to ne gré. Kam bi neki prišli, ko bi vedno ostalo tako? Latinska prislovica pravi: da se mora vsak smatrati za poštenjaka, dokler ni uverjen o nepoštenosti.

Velika je ta družba, velik in ogromen je zavod, ki se zove: občinska uprava; ta treba mnogih rok, in čuda ni, če ne gre tudi tam vse gladko, kakor bi bilo želeti. Nahaja se to povsodi in pri vsakem velikim zavodu.

Še jedno imamo na sreči! Želimo, da je mestno zastopništvo dostojen zbor, naobražen, koji bi imponoval, o kojem bi vsak rekel: To je svet, izbir vsega občanstva! A tudi tu treba previdnosti. Ne spodobilo bi se gotovo, v kót odrivati ali celó izbacivati rokodelski in obrtniški stan, kajti i ti mogó mnogo koristiti mestu in svojim someščanom z dobrim svetom.

Toda vselej treba gledati na to, da v zastop pride več mož, kojim je znan napredek po vsem svetu, da morejo svetiti tudi z dobrim vzgledom in pametnim, zanesljivim svetom. V to svrhu pa treba voliti može, koji imajo tudi čas in dobro voljo.

Dnevne novice.

(Kranjska deželna vlada) je z ozirom na živinske kužne bolezni izdala naslednji ukaz: 1. Uvožnja goveje živine, ovac, kozá in prašičev s Štajerskega na Kranjsko je brez izjeme prepovedana. 2. Kupovanje živine in prepeljavanje od vasi do vasi je za čas kuge prepovedano. 3. Iz sosednjih

okuženih krajev prignana živina mora imeti živinske potne liste. 4. Na semnjih mora se tuja živina ločiti od domače ter takoj naznaniti slučajna bolezen. 5. Postajni načelniki, oziroma občine, morajo takoj naznaniti, ako pride prepovedana živina iz okuženih krajev na železnično postajo.

(Gospod France Dolenc), trgovec v Mariboru, blagovolil je prevzeti poverjeništvu podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaji.

(Takó na Nemškem — in pri nas?) „Berliner Tagblatt“ javlja, da so bili pred mesecem dnij iztirani iz beuthenskega okraja vsi avstrijski delavci, zlasti gališki. Kot vzrok iztiranja navajali so uradi, da avstrijski delavci odjemljejo zaslužek nemškim delavcem, da živé jako skromno in prištedke pošiljajo svojim rodbinam v Galicijo. Toda vsled tega vladinega postopanja je navstalo pomanjkanje delavnih močij v celem okraji beuthenskem. Lastniki opekarn in premogokopov so se že potrudili, da se prekliče iztiravanje tujih delavcev. — Pri nas se nemškim delavcem godi pač inače. V zaslužku jih nihče ne prikrajšuje in često povračujejo avstrijsko gostoljubnost z velikonemškimi agitacijami in rovanjem zoper naše narodne težnje. Vzglede imamo v domovini naši, žal, še preveč!

(Gosp. Ludovik Grilec), znani domači slikar, je danes razpostavil v izložnem oknu Giontinijeve knjigotrznice jako dobro zadet portrét veletržca gospoda Fr. Ks. Souvan-a. Delo dela čast umetniku.

(V Brežicah) je 12. t. m. umrl najstarejši mašnik reda sv. Frančiška, hrvatsko-kranjske provincije, o. Hrizolog Greznik. Pokojni je bil rojen v Višnji Gori leta 1811, v mašnika posvečen leta 1834, v frančiškanski red stopil leta 1829. Deloval je več let kot neutrudljiv profesor na gimnaziji novomeški in pazenski v Istriji, tudi več častnih služb v provinciji je opravljal. Naj v miru počiva!

(Prvi glavni zbor „zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Ljubljani.) Osnovni odbor nam je poslal naslednje vabilo: „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ bude imela dne 22. in 23. aprila t. l. v Ljubljani svoje prvo glavno zborovanje s sledečim dnevnim redom: A. V ponedeljek, dne 22. t. m. ob šestih zvečer v čitalnični dvorani zborovanje delegatov. 1. Poročilo o delovanju osnivalnega odbora in „o denarstvenih zadevah zaveze“. 2. Volitev upravnega odbora „zaveze“ (§ 21 prav.) in 4 rediteljev za glavni zbor. 3. Določitev, oziroma razširjenje vspeleda za glavni zbor. (§ 21 prav.) Opomba. Ako se je morda izrazila v katerem društvu želja, naj bi se pri glavnem zboru razpravljalo o katerem posebnem, času primernem vprašanju, tako lahko dotični č. gg. delegati to posebno naglašajo in predlagajo, če imajo le za svoj predmet tudi zanesljivega poročevalca. 4. Posvetovanje o „zaveznih“ pravilih in določitev društvenega glasila (§ 21 pravil): 5. Določitev letnih doneskov od članov „zaveze“. 6. Prosti razgovori. B. V torek dne 23. aprila ob 10. uri dopoldne Glavni zbor. 1. Pozdravi. 2. Predavanje „o reformi računstva“. Gosp. prof. L. Lavtar iz Maribora. 3. „O našem strokovnem listu“. Gov. gosp. Krist. Bogatec. (Dalje po sklepu delegatov. Gl. točko 3 pod A.) — C. Popoldne banket, zvečer zabava. Natančneje o tem naznani se pozneje. — Učitelji slovenski! Dolgo zaželjeni čas je prišel, ki nam nudi redko do sedaj še ne zaslišano prilóžnost, da se tovariši iz 4 pokrajin, katere veže sorodnost in mili nam jezik slovenski v narodno skupnost, snidejo v resno posvetovanje o svojem poklicu, o svojih stanovskih težnjah! Izkoristimo si tó prilóžnost, ter svetu pokažimo da slovenski učitelj „gre na dan“. Snidimo se v mnogobrojnem številu, tovariši-bratje! od zelenih planin lepe Štajerske, od sivih gorá starega Korotana in od sinjih valov jadranskega morja, da si podamo z brati Kranjci k vzajemnemu delovanju in v znamenje solidarnosti naše v beli Ljubljani bratovske roke. Združeni hočemo povzdigniti tam svoj glas v prosepch našega šolstva in za svoj stanovski interes! Torej, kdor more, naj pride, da svetu pokažemo, kako težko smo pričakovali naše „zaveze“. Na veselo svidenje v beli Ljubljani! — Pozor č. g. delegatom in drugim vdeležencem zaveznega zborovanja v Ljubljani! Za vožnjo po železnicah osnovni odbor ne more preskrbeti znižane cene, ker je preobložen z drugim delom. Kdor želi imeti znižano ceno, naj se obrne na dotično ravnateljstvo železnice. Sploh daje južna železnica neznatne olajšave, da je mnogo ceneje peljati se s „tour- in retour-karto“, katero si lahko vsak sam sestavi, ker se ne dobé povsod naravnost do Ljubljane. Iz Mari-

bora dobé se n. pr. do Celja, od tod do Zidanega mosta, od tod pa do Ljubljane. Omenjene karte imajo veljavnost za tri dni, ne vštévi nedelje in praznike.

Da se ljubljanski gospodje tovariši vedó ravhati pri svojih pripravah, naj vsakdo, ki se misli vdeležiti zaveznega zborovanja, naznani svojo vdeležitev „Slovenskemu učit. društvu“ v Ljubljani vsaj do 19. t. m. Za zbirališče vdeležencev zaveznega zborovanja v Ljubljani 22. in 23. t. m. določena je „Čitalnica“, od koder se podajo vsi skupno v sobano, najeto za zborovanje.

(Srečke.) Še enkrat opozarjamo čitatelje, ki imajo tuje srečke, da morajo do 28. aprila dati jih kolekovati. Izvzete so srečke: Kneza Clary iz l. 1856; 4% donavske parniške družbe iz l. 1857; 5% donavske pravne iz l. 1870; inomoške iz l. 1871; krakovske iz l. 1872; ljubljanske iz l. 1879; 3% avstrijske zemljiške kreditne družbe iz l. 1880, 1889 in 1856; avstr. rudečega križa iz l. 1882; 4% državne iz l. 1854, 1860 in 1864; kneza Palffyja iz l. 1855; Rudolfovega zavetišča iz l. 1864; kneza Salma iz l. 1855; solnograške, stanislajske, grofa St. Genois, tržaške, Tisine, ogerske državne, grofa Waldsteina, dunajske komunalne in kneza Windischgraetza. Vse druge je treba dati kolekovati.

(Muzejsko društvo) ima danes ob 6. uri mesečni shod. Predaval bode g. profesor Voss o ne- navadni konjski nogi in g. profesor S. Rutar o pre zgodovinskih in rimskih spomenikih Dalmacije.

(Slovenščina na Koroškem.) Kakor poroča „Mir“ v zadnji številki, bili ste zopet razpisani dve službi okrajnih zdravnikov, ena v Grabstajnu, druga v Štebnu na Zili, obe v slovenskih krajih, vendar se od prosilcev ne zahteva znanje slovenščine. Razpisanih je tudi šest učiteljskih služb v slovenskih krajih, pa samo za St. Jakob se zahteva slovenščina, ne pa udi za Rožek, Loče, Podkloster, Vrate in Čače.

(Vabilo) k letnemu občenemu zboru turjaške podružnice sv. Cirila in Metoda. Predsedništvo ome- njene podružnice sklicuje s tem letni zbor na dan 28. aprila ob 3. uri popoldne pri g. J. Požarju v Turjaku, po domače pri Prajerju s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor in letno poročilo pred- sednika. 2. Volitev načelnika za prihodnje leto. 3. Volitev podružničnih zastopnikov za veliko skup- ščino. 4. Poberanje letnih doneskov in sprejemanje novih udov. 5. Nasveti družbenikov.

(Društvo „Pravnik“) ima prihodnjo sredo dne 17. t. m. shod v gostilni „Pri slonu“. Na dnevnem redu so: Pozdrav načelnika dr. Papeža, preda- vanje dr. Danila Majarona o novem črnogorskem državlanskem zakoniku, posvetovanje o slovenski izdaji postav in posamezni nasveti.

(V Sodraščici) bode ustanovljena brzojavna po- staja v zvezi s pošto.

Raznoterosti.

— Človek — zver. Iz Kapušana na Oger- skem se poroča: Neki vinogradnik v Szillu je opazil, da mu nekdo krade vino iz stiskalnične kleti. Zaradi tega se je skril v kleti, da bi zvedel, kdo je tat. Prišlo je šest capinov, ki so najprvo pili, potem pa začeli iz kleti valiti sod vina. Konečno so sklenili, da bodo izpustili vino iz vseh drugih sodov. Tú je posestnik zlezal iz kota ter jih začel prositi, naj ne storé tega. Odgovor na to je bilo udrihanje s koli. Roparji so sedaj sklenili, položiti svojo žrtev v sti- skalnico ter nesrečneža zmečkati. To so tudi storili, kri je tekla curkoma. Nekega moža, ki je prišel mimo, videl vrata odprta ter vstopil, so z grozovi- timi pretinjami primorali, da je pil vročo kri vino- gradnikovo. Zver v človeški podobi so se potem upi- janile. Mej tem je pa mož, na katerega so popol- noma pozabili roparji, hitel v vás ter naznanil zlo- čin. Morilce so našli popolnoma pijane ter so jih vklejane pripeljali v ječo.

— Grad Mayerling bo postal karmelitski samostan. Stranska poslopja se bodo priredila za zavetišče ubogih iz okolice.

— Zdravstvena naredba pariškega zdrav- stvenega sveta zaukazuje, da si morajo vsi trgovci, krošnjari, komedijanti itd., ki hočejo obiskati sve- tovrno razstavo, poprej cepiti dati koze, inace ne bodo smeli v Pariz.

— Novi rektor „Animae“, dr. Fr. Nagel, je postal papežev hišni prelat.

Telegrami.

Dunaj, 12. aprila. Cesar je dovolil veli- kemu mojstru johaniterskega reda naslov eminencija in časti, ki pristujejo kardinalu. — Cesaričinja Štefanija bo ostala do maja v Miramaru.

Dunaj, 13. aprila. „Wienerzeitung“ ob- ljavlja potrjeno orožno postavo.

London, 13. aprila. (Reuterjevo izvestje.) Iz Samoe se poroča, da so nemško ladijo „Olgo“ dvignili s skal in ista je le malo po- škodovana ter bo odplula v Sydney. Na Sa- moi je popoln mir.

Pariz, 13. aprila. Senat je sprejel v zbor- nici sklenjeno povišanje carine rži in ržene moke. Postava bo v kratkem postala pravo- močna.

Rim, 13. aprila. „Fracassa“ méni, da o potovanji kraljevem v Berolin še ni nič do- ločeno.

Umrli so:

11. aprila. Marija Zorc, molarjeva žena, 28 let, Stari Trg 11 spridenje jeter in obisti.

V bolnišnici:

10. aprila. Anton Novak, delavec, 20 let, jetika.

11. aprila. Rudolf Kostrevo, komij, 26 let, vročinska bo- lezen.

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

I. Bendiks iz Št. Valentina na Spodnjem Avstrijskem ima **izključno pravico** v Avstro-Ogerski za izdela- vanje c. kra. priv. nepremočljive

hranilne masti za usnje

katere vspehi so potrjeni s stotinami spričeval. Cene: cela škatlja 1 gld., $\frac{1}{2}$ škatlje 50 kr., $\frac{1}{4}$ škatlje 25 kr., $\frac{1}{8}$ škatlje 12 $\frac{1}{2}$ kr.

Za likanje usnja priporoča ravno kar patentovano

hranilno tinkturo za usnje

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje, marveč bolj oljnat likalno črnilo, katero je preskusilo c. kr. državno vojno ministerstvo ter dovolilo, da se sme rabiti za usnje v c. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gld. 20 kr., 1 stekle- nica št. 1: 1 gld., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. Razprodajalec rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih monarhije, v Ljubljani pri gg. Schusnigu & Weberju in A. Krisperju. — Sva imo pred ponarejanji! Prosi se za ponudbe v razprodajanje, kjer se ni založb. (30—9)

Zastopnike za Kranjsko
na deželi in tudi take, kateri hočejo popotovati,
išče proti visoki proviziji
domače zavarovalno društvo,
katero zavaruje proti ognji in tudi za življenje.
Pismene ponudbe pošljejo se naj po pošti pod na-
slovom
„Zavarovalno društvo 25.“
v Ljubljani, poste restante.

(4-3)

Ravnokar je izšla v naši zalogi knjižica, katero priporočamo za **velikonočno darilo:**

Godec
Poleg národne pravljice ob vrbskem jezeru.
Spisal Anton Funtek. (3—1)
Cena 8° gld. 1•20, elegantno vezano z zlatim obrezkom gld. 1•80, po pošti 5 kr. več.
Anton Funtek, poznat po svojih izvirnih pesniških proizvodih kakor po svojem „Zlatorogu“, daje nam z narodno pravljico „Godec“, katera se godi ob vrbskem jezeru, dragoceno pomnožitev domače naše književnosti. „Godec“ se po svoji elegantni zunanji obliki posebno priporoča za **praznično darilo.**

Ignacij Kleinmayer & Bambergova knjigotržnica v Ljubljani.

Tržne cene v Ljubljani

dne 13. aprila.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	5	85	Speh povojen, kgr.	—	60
Rož.	4	71	Surovo maslo, „	—	61
Ječmen, „	4	87	Jajce, jedno „	—	2
Oves, „	2	90	Mleko, liter „	—	8
Ajda, „	4	67	Goveje meso, kgr.	—	54
Proso, „	4	87	Telečje „	—	48
Koruz, „	4	50	Svinjsko „	—	50
Krompir, „	2	67	Koštunovo „	—	34
Leča, „	12	—	Pisane „	—	60
Grah, „	13	—	Golob „	—	17
Fizol, „	11	—	Seno, 100 kgr. „	2	50
Maslo, kgr.	—	79	Slama, „	2	32
Mast, „	—	70	Drva trda, 4 ^o mtr.	6	70
Speh svež, „	—	50	„ mehka, „	4	35

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	724.8	7.6	sl. svzh.	dež	1.00
12. u. pop.	725.5	12.8	sl. jzap.	oblačno	dež
9. u. zveč.	726.5	7.0	brezv.	jasno	

Srednja temperatura 9° 1^a, enaka normalu.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

13. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 10 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16 „	85 „ 70 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 25 „
Akije avstr.-ogerske banke	905 „ — „
Kreditne akije	298 „ 25 „
Francoški napoleond.	9 „ 51 $\frac{1}{2}$ „
Cesarski cekini	5 „ 66 „
Nemške marke	58 „ 75 „

Naturni brinovec,

doma kuhan, 1 liter 1 gld. 30 kr..

dobi se pri **Fr. Prijatelju**, županu v Terziši, pošta Mokronog, Dolenjsko. (3—2)

(1)

Najvspešnejša
čistilna mineralna voda
Franc Josipova grenčica,
priporočena od I. zdravniških velja- kov zaradi gotovega in pri tem la- godnega vspeha, ne neprijetnega okusa in tudi pri trajajoči rabi brez slabih nasledkov. Majhen popitek.
Zaloga pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassniku v Ljubljani.
Ravnateljstvo v Budimpešti.

Leopold Tratnik
izdelovatelj
cerkvene posode itd.
Ljubljana
sv. Petra cesta
št. 27.

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (8)
Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.
Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Iz proste roke naprodaj je za
30 gld. solidno, močno in
čedno delana

Vsa železna skrinja,

26" dolga, 17" široka in 18" visoka, s trojnim umetnim zapiralom in masivnima ročajema. — Kdor jo želi videti in kupiti, naj se potruži v prodajalnice g. Ad. Hauptmanna v semeniški hiši v Ljubljani. (1)

Na najnovejši in najboljši način
umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije. — odstranjuje zobne bolecine z usmrtenjem živeca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega (čevljarskega) mostu.
I. nadstropje. (35)

Gospodom šolskim predstojnikom in učiteljem

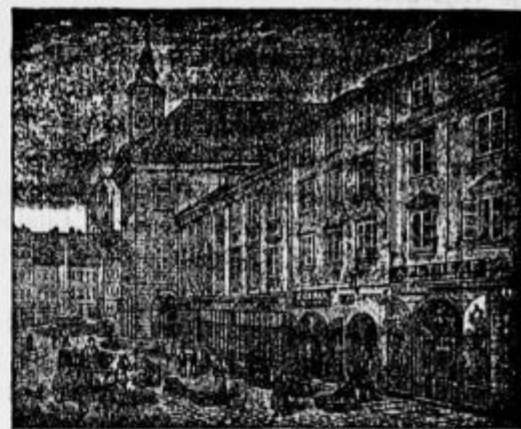
(2) priporoča

Andr. Druškovič

trgovina z železnino in orodjem

na mestnem trgu 10,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja za sadjerejo in obdelovanje sadnih dreves, in sicer: drevesna strgulja, škarje za gosnice, ročna lopatica, drevesna žaga, sadni trgač, dreves. škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče, cepilni nož, vrtnarski nož in drevesna ščetka. Orodja so vsa na lepo popleskani leseni plošči urejena in po prav nizki ceni.

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani

na velikem Mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljše in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkóczyjevih firm so: Na Dunaji dve (in kemična tovarna), v Gradci (na Štajarskem) ena, pa ena v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: **Lekarna Trnkóczy** poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasane, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Svarilo! Opozorjamo, da se iste istinite marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolecine v križi ter žvečih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Malicu“ z zraven stojčim znamenjem. 1 stekl. 50 kr. tucat 4 gl. 50 kr.

Če ni na steklenici zraven stojčega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratobol, jetiko, prsne in pljučne bolecine: 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 gld. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih v škatihah 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatihami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanju kolen, kopitnih boleznih, otrpnenju v boku, v križi itd., otekanju nog, mehurnih na nogah, izvinjenju, tiščenju od sedla in oprave, pri sušenju itd. skratka pri vseh vnanjih boleznih in hlbah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl. z rabil. navodom vred samo 4 gl.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljava. (27)

Veliko izbero in zalogo modèrnih solnčnikov

navadnih in najelegantnejših, isto tako

(9-2)

dežnikov

v vseh velikostih, izgotovljenih iz zanesljivo trpežnega blaga, priporoča po čudovito nizkih cenah

Ljubljana, Kranjsko.

L. MIKUSCH,

Mestni trg št. 15.

izdelovatelj solnčnikov in dežnikov.

Prejema vsakovrstna naročila na **kostum-solnčnike, preoblači in popravlja stare dežnike in solnčnike trpežno in po nizki ceni.** Naročila izven Ljubljane, tudi na posamne solnčnike ali dežnike, izvršuje točno po poštnem povzetju.

Razprodajalcem so na zahtevanje izvirni ceniki franco na razpolago.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s priložo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Insertati (oznamila) zaračunajo se po nastopni ceni: Insertat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse insertate zunaj kranjskega sprejemata le Haaseenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.

Z l. 1889 nastopi „KMETOVALEC“ VI. letnik. „KMETOVALEC“ je edini veči gospodarski list in ob enem najcenejši, zato ni čuda, ako je med najbolj razširjenimi slovenskimi listi. V l. 1888 prinesel je „KMETOVALEC“ na 212. straneh velike oblike 80 večih in 105 manjših gospodarskih in sicer poljedelskih, živinarskih, vinarskih in gozdnarskih člankov, nad 135 splošno zanimivih odgovorov na gospodarska vprašanja, katera so stavili naročniki vredništvu, blizu 175 gospodarskih novic itd. To berilo razjasnevalo je 50 podob. „VRTNAR“ je poseben vrtnarski strokovni list, kateri dobivajo naročniki „KMETOVALECA“ zastonj. „VRTNAR“ je prinesel l. 1888 na 96 straneh velike osmerke 85 večih in 78 manjših sadjarskih in vrtnarskih člankov ter blizu 70 podob.

Berilo v „KMETOVALECU“ in „VRTNARJU“ je dandanes za naprednega kmetovalca tako važno, da ne sme biti slovenskega gospodarja brez teh koristnih listov.

„KMETOVALEC“ s priložo „VRTNAR“ stoji na leto 2 gld., gg. učitelji plačajo pa le polovico. Udje c. k. kmetijske družbe dobivajo „KMETOVALECA“ zastonj.

Naročila sprejema c. k. kmetijska družba v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.

Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse izšle številke. (12-5)

Josip Deiller,
tovarna za cerkveno blago in razprodaja
— cerkvenih oprav —
na Dunaji VII., Zieglergasse 27.

Zastopnik **Franc Brückner.**

Proti gotovi naročbi se najtočneje
izvršujejo vsakovrstne

cerkvene oprave

kot: kazule, pluviali, dalmatike, velumi,
štrole, baldahini, zastave itd., kakor tudi

celi ornati.

Krščanska in slovanska
(10-2) **konkurenca!!!**

Prečastita duhovščina, krščanski in slovanski
učitelji in meščani se uljudno prosijo, naj ko-
likor moč podpirajo to solidno, ceno, edino
krščansko in slovansko konkurenco!

Poletno „kamgarnasto“ blago
za moške obleke, elegantno,
trajno in pristno-pralno, 60
cm. široko. Za eno obleko
6½ metra le 3 gl.

Brnsko sukneno blago
le dobre vrste:
3-10 m. za 1 obleko 3-50
3-10 m. „1“ 5-—
3-10 m. „boljšo“ 7-80
3-10 m. „fino“ 9-50
3-10 m. „najfinejšo“ 12-50

Brnsko blago za suknje
2-10 m. za zgornjo suknjo 6-30
2-10 m. „fino“ 8-40
2-10 m. „najfinejšo“ 12-60

Crno blago za obleke
za duhovnike in salonske
oprave
1-20 m. desking za hlače 3-50
1-20 m. perneime suknja
in telovnik 7-20

Vse, kar ponujajo druge
trdke, ima krščanska kon-
kurenca tudi, in sicer bolje
in ceneje.

Krščanska konkurenca

Določbe, ki naj se izvrše proti poštnemu povzetju,
pošljejo naj se pod naslovom: Erste österr.
behörd. concess. Handels-Auskunfts-Bureau in Brünn.
Tukaj naj se zahtevajo tudi obrazci in ceniki.

Jeden šop šagrin - usnja

od divje kože

gl. 6-50 in višje.

Velika zaloga najraznovrstnejšega
usnja in čevlarskih potrebščin pri

Jul. Mojzesu

v Ljubljani: Židovska ulica št. 5,
v Varaždinu: Frančiškanski trg 48.

Vnanja naročila izvršuje točno in pošlje
po pošti ali železnici proti povzetju. (6-4)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiš št. 4.

prilagočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot
znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe se oljnat barve
v ploščevinastih pušicah (Bleebüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Brnsko blago

za elegantno
spomladansko ali poletno
obleko

v odrezkih po 3-10 m. to
je 4 vatlje vsak kos, za
gl. 4.80 iz fine
gl. 6.— iz finejšo
gl. 7.75 iz izborna fine
gl. 10.50 nepresegljivo fine

pristine volne,

kakor tudi blago za zgornje
suknje, s svilo pretkani
„kamgarni“, poletno surovo
sukno, blago za livrée-je,
pralno-pristno sukančno
blago, fino in najfinejšo črno
sukno za salonske oprave
itd. razpošila proti povzetju
izneska kot poštna in so-
lidna znana

Siegel-Imhof
v Brnu.

Pojasnilo: Vsak odrezek je
3-10 m. dolg in 136 cm.
širok, tedaj popolnoma za-
dostuje za popolno moško
(15-9) obleko.
Tudi se pošilja, kolikor
kdo zahteva na metre. Jamči
se, da se pošlje blago na-
tanko po izbranem vzoru.
Vzorci gratis in franko.

Katoliška Bukvarna

v Ljubljani, Stolni trg št. 6

se priporoča za

naročila

vsakovrstnih

tù- in inozemskih časnikov, teolo-
gičnih in drugih del.

Semena

zanesljivo kaliva.

Velikansko peso, nemško in domačo
deteljo, vsake vrste trave, ribniški
krompir in fižol itd. priporoča po naj-
nižji ceni

IVAN PERDAN

V LJUBLJANI.

(3-3)

Poštna naročila se hitro razpošiljajo.

Radenska
kisla voda po natriju in litiju najbogatejša

preskušeno zdravilno sredstvo proti mehurnim
bolezni, protinu, kamenci v mehurju,
dalje proti boleznim v želodcu,
mokril, dolgotrajnem kataru
dihal, zlatej žili
in zlate-
nici.

Kopališče
Radensko.

Kopanje v slatini in v
joklenici vpliva pose-
bno pri: protinu, bo-
leznih mokril, malo-
krvnosti, ženskih bo-
lezni, slabosti itd.

Stanovališča po
ceni. Prospekt
(brezplačno) od ravna-
teljstva:

Kopališče Radenci
blizu Ljutomeru.

Pokusi dr.-jev: Garroda, Biswagera, Cantanija,
Ure-ja so dokazali, da ima litij največjo raztopivno
moč pri sečnokisliti, usodnih iztočkah, iz česa
se sklepa na najugodnejše učinke Radenske vode.

Kot
okrepčujoča pijača
z vinom ali sadnimi sokli in
sladkorjem pomešana, je Radenska kisl. voda
v občo priljubljena.

Zaloga kisle vode pri: F. Plautzu in M. Kastner-ju v Ljubljani. (3)

Diseldorfske oljnat
barve v tubah.

Akvarelne barve
mokre in suhe.

ADOLF HAUPTMANN,
prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firneža in laka
v
Ljubljani.

Pisarna in zaloga: Šolski dvored 6 (semeniščno poslopje).
Filijala: Slonove ulice 10-12

priporoča slikarjem, dilakom, stavbenim in pohištvenim ml-
zarjem, likarjem kakor sploh p. n. občinstvu svoje priznane izvrstne
izdelke ter pošilja na zahtevanje cenilnike zastoj in franko.

Oljnat barve v ploščevinastih pušicah le najboljše vrste, posebno
pripravne za razprodajalec, po nižjih cenah; v dežah od 25 klg.
naprej primerno ceneje.

Perstene, mineralne
in kemične barve.

Kupovalcem večjih množin
prednostne cene.

Vse vrste slikarskih in
likarskih čopičev in
slikarske patrone.

Specijaliteti: Firnež iz kranjskega
lanenega olja.

Specijaliteti: Ultramarinmodra in
zelena barva.

Deller-jev

Edina zaloga in prodaja za
Kranjsko pri

J. LININGER-ju

v Ljubljani, Rimska cesta 9.

radgonski

(24-8)

Najboljša namizna okrep-
čujoča pijača.

Zanesljivo zdravilno sredstvo
proti kataru v dihalniku, pre-
hlajenju želodca, zlati žili, pro-
tinu in glavobolu vsled pre-
hlajenja (trganju).

najčistejši alkalični

Ne zamenjati z radensko
kisl. vodo.

kislec (kisl. voda).

Zobozdravnik Schweiger

stanuje pri Maliču (hôtel Stadt Wien),
II. nadstropje št. 23.

Ordinira od $\frac{1}{2}$ 10. do $\frac{1}{2}$ 1. ure
zjutraj in od 2. do 5. ure popo-
ludne.

Ob nedeljah in praznikih od
 $\frac{1}{2}$ 10. do 1. ure. (9)

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje,
vodenica in kronična driska zdravi se najuspešneje s PICCO-

Varstvena znamka.

LIJEVO „ESENCO ZA ŽE-
LODEC“, koja je tudi iz-
vrstno sredstvo proti glistam.
Pošilja jo izdelovatelj lekar-
nar GABRIEL PICCOLI v
Ljubljani (na Dunajski
cesti) proti poštnemu po-
vzetju.

Dobiva se pa razven pri
izdelovalcu lekarju PICCO-
LI-ju „pri Angelu“ v Ljubljani
po 10 kr., tudi še pri le-
karju Rizzoli-ju v Rudolfo-
vem in skoraj po vseh le-
karnah na Primorskem, Tirol-
skem, Koroškem, Štajerskem
in v Dalmaciji in sicer po
15 kr. steklenica. (4)

Učenca,

starega 13 do 15 let, ki zna slovenski in
nemški, sprejme v svojo specerijsko pro-
dajalno

Ivan Murnik
v Kamniku.

(3-1)

Jaz Ana Czillag

s svojimi 185 centimetrov dolgimi orjaškimi „Loreley“-
lasmi, katere sem dobila po 14mesečni rabi od mene
samo izumljenega mazila, naznanjam: To je edino
sredstvo zoper izpadanje las, za pospeševanje njihove
rasti, za okrepčevanje lasišča, pospešuje pri gospodih
rast polne, krepke brade ter že po kratki rabi takó
lasem kakor bradi podeljuje naravni svit in gostost,
obvaruje jih do najvišje starosti, da prerano ne osivé.
Cena lončku 2 gld. Razpošilja se vsak dan v vse kraje
celega sveta po pošti proti poprejšnjemu plačilu ali pa
poštnemu povzetju.

Czillag in drugovi,
Budimpešta, Königsgasse,
kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

➡ Pri naročitvah šestih in več lončkov
25% rabat in franko-pošiljatev. ➡ (20-4)

Vinko Čamernik,

kamnosek v Ljubljani, Parne ulice šte. 9,
(časna podružnica poleg mesarskega mostu)

priporoča se preč. duhovščini za naročila
vsega v njegovo stroko spadajočega

cerkvenega dela

in gosp. stavbinim podjetnikom za raznotera
stavbinska dela.

Slavnemu občinstvu priporoča veliko
zalogo najokusneje iz različnih marmorjev
izdelanih

nagrobni spomenikov

po jako nizki ceni.

Na prodaj je tudi ravno-
kar krasno izdelan, nad tri metre visok
prostostoječ

nagrobni spomenik

od kajnahtskega kararskega in domačega
črnega marmorja, dostojen vsakega odlič-
njaka.

Obljubuje čč. naročnikom po najnižjih
cenah in s trpežnim blagom postreči.

S spoštovanjem

Vinko Čamernik,
kamnosek.

(6-4)

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
priporočam svojo bogato zalogo

klobukov in slamnikov

najnovjšega kroja in iz zanesljivo trpežnega blaga.
Dalje imam v veliki izbiri vsakovrstne čepice po naj-
različnejših cenah.

Sprejemam in izvršujem vsakovrstna

=krznarska dela,=

ter shranjujem kožuhovino čez poletje.

Spoštovanjem

Anton Krejči,

klobučar in krznar.

Kongresni trg št. 8 v Ljubljani.

➡ Gg. dijakom dovoljujem prednostne
cene. ➡ (15-3)

Protin,

revmatizem se more prav za gotovo ozdraviti, ako se
rabi moja mast, katere izdelovanje je v moji družini
dedna pravica in ki leži za vedno in v kratkem časi
protin, pakostnice, podagro in trganje po udih,
takó, da so osebe, ki so leta in leta ležale bolne v po-
steli ter so konečno rabile to mast, popolnoma ozdra-
vele. Za vspeh jamčim. Pošiljam jo v steklenicah z
navodilom. Viljemina Suchá v Mladí Boleslavi
(Jungbunzlau) na Češkem. Na tisoče pisem pričuje o
vspešnem lečenju. Jedna steklenica 1 gld. 30. kr.

Vaše blagorodje! Ne morem si kaj, da ne bi
se Vam zahvalil za poslano mi mast z navodilom,
ker nisem mislil, da se bodem še kdaj ozdravil. Trpel
sem strašne muke v leci nogi in v križu celo pol-
drugo leto, in rečnoma nisem mogel vstati in se na
noge postaviti, takó, da sem bil prisiljen plaziti se
po zemlji. Poslušal sem Vaš svet in heval Bogu,
jedina steklenica Vaše masti me je popolnoma ozdra-
vila, za kar se vam srčno zahvaljujem in Bog naj
Vas blagoslavi.

V SVETKOVI pri Paružicah, dne 2. maja 1887.

(3-2)

Fr. Buchta, poljedelec.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje
za štokadoranje, samokolnice,
traverze in stare železniške šine
za oboke, znano najboljši kam-
niški Portland- in Roman-ce-
ment, sklejni papir (Dachpappe)
in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s ka-
terimi je mogoče v malih urah in
majhnimi stroški na pravem mestu do
vode priti; ravno tako se tudi dobivajo
vsi deli za izkopane vodnjake, železne
cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste

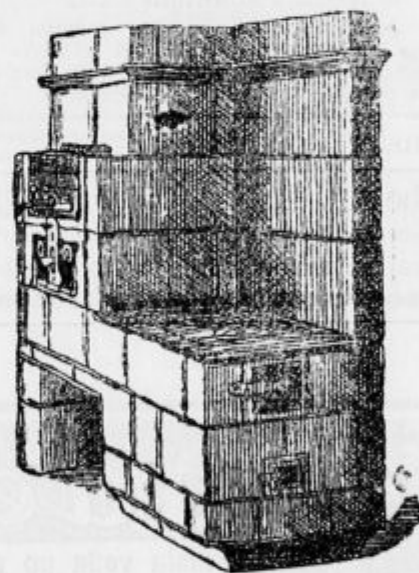
trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(15)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

➡ Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za
gnojenje polja.

Razprodajam ➡
➡ po znižani ceni
vezenine (štikarije)
in galanterijsko blago.

Marija Drenik v Ljubljani,

(9-2)

v „Zvezdi“ hiša „Matiče Slovenske“

Ob enem priporočam vsakovrstno
volno, prejo, vse snovi za šivanje in
druga ročna dela, dalje predtiskarijo
in izdelovanje nogovic na stroju.